

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 3. Vtrum per poenitentiam possit vnum peccatu[m] sine altero remitti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

15
Obiectio
soluitur.

Dices: Dilectio Dei super omnia sufficit ad iustificationem: ergo non requiritur detestatio peccati, aut dolor.

Antecedens Probatur: *Vniuersa delicta operit charitas.* Prouerb. 10. v. 12. & *Qui diligit me, diligitur à Patre meo.* Et, D. Augustinus tractatu 7. in epistolam Ioannis, *Dilectio sola discernit inter filios Dei, & filios Diaboli.*

Dilectio
vera Dei
non est in
eo, qui cõ-
sciens pecca-
ti mortalis,
de eo non
doleat.

Respondeo: Sufficere quidem dilectionem: Sed vera dilectio in eo, qui conscientiam peccati mortiferi habet, vel facile habere potest, nõ potest esse sine verã pœnitentiã, & dolore peccati; vt recte Petrus Soto. Qui enim Deum offendit, & meminit, vel facile potest meminisse, nõ verè illum diligit, si actu non doleat de offensione. Ille enim actus non est secundum iudicium prudentiã, quò dirigitur charitas: hoc enim iudicium dicitur, vt qui Deum offendit, primò doleat se offendisse, si reconciliari cupit. Similiter dicitur, vt conscientiam ante omnia excutiamus, ne forte sit aliquid, quò amicitiam Dei violauerimus: nisi forte id ante factum sit. Quare qui hæc negligit, non censetur verè Deum amare, quamuis habeat actum aliquem amoris similem. Confirmatur: quia verus amor ante omnia nititur delere, & tollere malum Dei, quod est in suo subiecto: alioqui non est absolutus & efficax amor, qui non nititur tollere malum amati.

Instabis: Adhuc prior est dilectio Dei, quàm odium peccati; quia hoc odium ex illa nascitur: sed peccatum remittitur, quando quis habet veram dilectionem: ergo ante pœnitentiam.

Respondeo: Perfecta dilectio Dei in peccatore non est prior detestatione peccati, sed eam quodammodo includit. Quia non censetur dilectio perfecta, nisi extendat se ad abolendam ipsius iniuriam dolendo de peccato commisso. Vnde Concilium Trident. sess. 6. cap. 6. ante detestationem peccati solum vult antecedere inchoatam dilectionem; *Incipit, inquit, diligere Deum, tanquam omnis iniuria fontem:* nam non censetur perfectus actus dilectionis in peccatore, qui non conatur expellere malum dilecti.

16
In non cõ-
scio peccati
mortalis,
sufficit vir-
tualis pœ-
nitentia,
scilicet di-
lectio.

Dico Secundò: Qui non est sibi conscius alicuius peccati mortiferi, & moralem adhibuit diligentiam, potest iustificari per actum charitatis sine formali pœnitentiã. Probatur: quia talis dilectio reuera est perfecta; & extenderet se ad odium peccati, si eius meminisset; & omnia facit, quæ iudicium prudentiã dicitur necessariò faciendã ad diuinam amicitiam: ergo delet peccatum occultum. Confirmatur: quia sicut legimus Luca 13. *Nisi pœnitentiam habueritis, omnes similiter peribitis:* ita Ioannis 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei;* & tamen quando non potest haberi Baptismus, sufficit votum, quia ex parte hominis nihil deest quo minus actu baptizetur: ergo pari modo, quando pœnitentia formalis haberi non potest, sufficit virtualis inclusa in actu dilectionis, modò ex parte hominis nihil deest, quò minus habeat pœnitentiam formalem; id est, modò debitam diligentiam fecerit in excutiendã conscientiã.

Dices: Talis tenetur conditionaliter pœnitere.

Respondeo: Etsi hoc bonum sit, non tamen tenetur; quia id nullo iure prescribitur. Alioqui posset quis dicere, eum, qui non est sibi conscius

peccati mortiferi, teneri etiam ad conditionaliter confitendum: quod apertè falsum est.

ARTICVLVS III.

Virum per Pœnitentiã possit vnũ peccatum sine altero remitti?

Respondeo & Dico Primò: Secundum legem ordinatam nõ potest vnũ peccatum mortiferum sine altero remitti. Est communis Doctorum sententia. Vide Ioan. Medinam codice de Pœnitentia, quæst. 12. Probatur Primò, Quia nullum peccatum mortiferum remittitur sine infusione gratiæ: atqui gratiã omne peccatum mortiferum excludit, cum omnibus aduerferet. Secundò: Alioqui posset vnus idemque simul esse filius gehennæ, & filius regni. Tertio: Deus nunquam sanauit aliquem imperfectè, sed semper simul omnes morbos depulit: & ex eo, qui habebat legionem dæmonum, omnes expulit, nullum reliquit, vt significaret omnia peccata mortifera simul expelli.

17
Per potenti-
am ordi-
nariã non
potest rem-
itti vnũ
mortale si-
ne alio.

Dico Secundò: Per potentiam tamen absolutam facile potest vnũ peccatum mortale sine altero condonari. Est contra Dominicum Soto, & quosdam alios Thomistas. Sed communiter tenetur ab alijs. Ita Medina citatus. Probatur Primò: quia Deus non necessitatur ad omnia peccata condonanda simul; sicut homo non cogitur ad omnes iniurias condonandas. Quòd si homo potest ei, qui multas intulit iniurias, alias condonare, alias reseruare, cur non idem possit Deus in suis iniurijs? Secundò: Deus potest condonare pœnam vnus peccati, reseruata pœna alterius: cur non similiter culpam, & iniuriam?

18
Secus,
per potenti-
am abso-
lutam.

Dices: Non potest quis esse simul filius Dei, & diaboli: quod tamen sequetur.

Respondeo: Si loquamur de absolutã Dei potentia, hoc non sequetur. Quia per hanc potentiam potest fieri remissio vnus peccati mortiferi, sic tamen vt ille non fiat filius Dei, sed maneat filius diaboli: quia potest fieri remissio sine infusione gratiæ. Sed est

DVBIVM.

Virum homo possit pœnitere de vno peccato, sic tamen vt non pœniteat de alijs à se commissis?

Respondeo: Non potest legitime pœnitere de vno peccato, vt est offensio Dei, quin simul pœniteat de alijs, quæ memoriæ occurrunt. Ita D. Thomas hoc loco, & alij passim. Solus Medina codice de Pœnitentiã quæst. 12. art. 2. videtur sentire contrarium, quamuis fortasse solum in modo loquendi discrepet.

19

Probatur: Quia dupliciter fieri potest, vt quis doleat de vno peccato à se commissio, sic vt non de altero: Primò, Si adhuc velit in altero permanere: & hic dolor parum prodest, nam non excludit propositum peccandi: neque ferio dolet quia Deum offendit, cum etiam per alterum offenderit. Secundò, Si nolit quidem in vno permanere, tamen hoc tempore velit solum excitare dolorem de vno peccato grauiore, eumque nullo modo exten-

Quomodo
possit quis
dolare de
vno pecca-
to, & non
de altero.

do extendere ad alia peccata: qui dolor etiam non sufficit ad reconciliacionem; quia reconciliatio postulat, ut omni iniuriam detesteris, doleasque de eâ saltem generatim.

Ratio est: Quia ad reconciliacionem requiritur quædam compensatio pro offensione, & iniuriâ illatâ: hæc autem compensatio fit dolore peccati exhibitio & directo personę offensę: si ergo de aliquo peccato non vult nunc dolere, saltem generatim, non censetur velle nunc compensare, ac proinde non est dignus veniâ, neque reconciliacione. Confirmatur: quia in omnibus peccatis est eadem ratio dolendi, scilicet offensio Dei: ergo cum dolet de vno, non est ratio cur non doleat de alijs, quæ memorię occurrunt, vel facillè possunt occurrere, saltem generatim: ergo dolor de vno peccato non extendens se ad alia, non est legitima & seria pœnitentia.

Dices: non tenetur hoc tempore de omnibus dolere, cum præceptum Pœnitentię sit affirmatiuum, quod non obligat pro omni tempore: ergo poterit de vno dolere, reiecto dolore alterius in aliud tempus.

Respondeo: Etsi non teneatur quouis tempore de omnibus dolere; tamen quando cupit reconciliari Deo, debet dolere de omnibus: alioqui dolor non erit legitimus, nec sufficiens ad reconciliacionem; quamvis etiam non sit futurus culpabilis.

ARTICVLVS IV.

Virum remissa culpâ per Pœnitentiam, maneat reatus pœnæ?

30
Caluinistę.

Respondet D. Thomas affirmatiuè. Notandum est: Caluinum cum suis docere, Deum à iustis nullas expetere pœnas in vindictam præteritorum peccatorum, sed eos tantum paternè castigare ad profectum & emendacionem in futurum. Vide Ruardum art. 6. vbi fusè eius verba refert, & refutat. Lutherani autem non satis sibi in hac re constant, ut refert Bellarminus.

Sententia
Catholica
affirmat.

Respondeo: Certâ fide tenendum est, condonatâ culpâ sæpè remanere in iustificatis reatum seu obligationem pœnæ temporalis. Ita Concilium Tridentinum sess. 14. can. 12. *Si quis dixerit, totam pœnam simul cum culpâ remitti semper à Deo, satisfactionemque pœnitentium non esse aliam, quam fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse; anathema sit.* Idem docet sess. 6. cap. 14. *Dixi sæpè remanere; quia posset esse tam perfecta pœnitentia, ut simul culpa, & omnis pœna debita condonaretur, qualis fuit in Magdalena, Paulo, Latrone, & huiusmodi.*

Scripturę.

Probatur Primò, Ex Scripturis: Genes. 2. v. 17. *Quacumque die comederis, morte morieris:* vbi Dominus minatur mortem in pœnam peccati, quam pœnam omnes luumus etiam remissâ culpâ; ut patet ad Romanos 5. v. 12. *Per peccatum mors in omnes pertansit.* Numerorum 14. cum populus murmurasset, Dominus dimisit illis hanc culpam propter preces Moysi; tamen in ultionem peccati nemo ex illis ingressus est terram promissionis, præter Iosue & Caleb, qui non murmurauerant, sed omnes in deserto mortui sunt. Simili modo puniuntur Moyses & Aaron Num. 20. Et cum 2. Regum 12. v. 13. David dixisset *Peccavi;* respondit Nathan; *Transiit, id est, condonauit, Dominus peccatum tuum, scilicet quoad culpam & pœnam eternam; tamen puniuit illum morte filij.* Neque Dominus dixit, *Vt caueas in futurum, filius morte morietur;* sed *quia Blasphemare fecisti inimicos nomen Domini:* apertè insinuans hoc fieri in vindictam peccati præteriti. Sic 2. Regum 24. post pœnitentiam ob numeratum populum, & culpam condonatam, datur optio, ut eligat bellum, famem, aut pestem, in pœnam peccati. Eadem est sententia omnium Patrum. Vide Andream Vegam lib. 13. in Trident. cap. 37. & 38. & Ruardum art. 6. qui est de Satisfactione.

Probatur Secundò: Ratione. Primò, Quia peccatum non solum est contra amicitiam Dei, sed etiam contra iustitiam: ergo quamvis Deus recipiat aliquem in suam amicitiam, ignoscendo culpam; non tamen idcirco tollit obligatio satisfaciendi iustitię. Ut etiam exemplis humanis confirmari potest: etsi enim quis alteri condonet inimicitiam, non tamen idcirco condonat satisfactionem. Secundò: Quia si nullum debitum pœnæ remaneret, daretur maxima licentia peccandi: nam plerumque metus pœnæ magis reuocat à peccato, quàm culpâ.

Sed contra: Obijcitur Primò: Sublatâ causâ tollitur effectus: pœna temporalis est effectus culpæ: ergo sublatâ culpâ nulla amplius restat pœnæ obligatio. Respondetur: Multas esse causas, quæ etsi transeant, tamen relinquunt post se effectum: ut patet in causâ generante, & in genito; in luce, & calore; in suspensio & morte; in merito & præmio, alijsque infinitis. Illud autem Axioma, *Sublatâ causâ tollitur effectus:* intelligitur de effectis, quæ in exortu & conseruatione sui dependent à suâ causâ. Obligatio autem pœnæ temporalis, etiam si in exortu dependeat ex culpa (non enim nisi ex culpâ oritur) tamen in conseruatione sui non dependet: vnde remissâ culpâ potest permanere.

21
Obiectio

Solutur.

An, & quomodo verum, sublatâ causâ tollitur effectus.

Obijcitur Secundò: Pœnitens, remisso peccato, fit amicus Dei: ergo Deus illum non puniet. Respondeo, Negando Consequentiam: Quia etiam amicus potest exigere satisfactionem iniurię, ut iustitię satisfaciatur.

22
Obiectio

Obijcitur Tertiò: Deus dicitur obliuisci peccatorum, quando reconciliatur: ergo non punit ea. Respondeo: Dicitur obliuisci peccatorum quoad inimicitiam & pœnam eternam, quatenus definit esse inimicus, & non amplius vult inferre pœnam eternam: non tamen obliuiscitur quoad pœnam temporalem inferendam. Sic dicitur *non nosse peccatores,* quia non nouit tanquam amicos, geritque se erga illos in benefaciendo, tanquam si non nouisset: non tamen in puniendo.

23
Obiectio

Quomodo Deus dicitur obliuisci peccatorum.

Obijcitur Quartò: Quando Christus remittebat peccata, non faciebat mentionem vllius pœnæ subeundæ: ergo &c. Respondeo: Quando Christus per se remittebat peccata, consentaneum erat ipsius excellenti potestati & benignitati, ut etiam pœnas simul condonaret; nempe ut perfecta esset condonatio. Et fortasse interius illos ita mouebat, ut perfectione contritionis satisfacerent.

24
Obiectio

Obijcitur Quintò: Contritio, seu pœnitentia tollit pœnam eternam: ergo multò magis poterit tollere pœnam temporalem. Et Confirmatur: quia contritio ut duo, potest tollere pœnam eternam;

25
Obiectio